

การผลิตสื่อเพื่อการอนุรักษ์พิพิธภัณฑ์ชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจ
Media Production to Preserve the Museum (Community Khon)
Kru Choocheap Khun-Ard

ปรากการ เกิดมีสุข^{1*} และตวงทอง พชรพฤทธิภากร²
Prakan Gerdmeesuk^{1*} and Toungthong Patchraprutipakorn²

¹ ดร., สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Academic, Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Bangkokthonburi University

² สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Academic, Department of Information Technology, Faculty of Science and Technology,
Bangkokthonburi University

* Corresponding author, E-mail: Massakorn_n@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูพิพิธภัณฑ์ชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสหวิธี (สังเกต สันทนากลุ่ม สัมภาษณ์กับ ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชนและแจกแบบสอบถามกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่าจุดแข็ง คือ การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ที่มีงานฝีมือของครูชูชีพขุนอาจ ที่มีความหลากหลาย จุดอ่อน คือ การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์นั้นยังขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โอกาสและเงินทุนสนับสนุน ซึ่งควรจะมี นโยบายส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ของรัฐบาลให้มีการอนุรักษ์ รักษาความเป็นปราชญ์ด้านศิลปะการแสดงขนให้สืบต่อไป ส่วนด้านอุปสรรค คือพิพิธภัณฑ์ยังไม่เป็นที่รู้จัก อย่างกว้างขวาง และการพัฒนาเว็บไซต์ชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ และศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าชมที่มีต่อเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประชากรในการวิจัยได้แก่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่ได้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจและตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วัดความพึงพอใจ 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ 2) ด้านระบบนำทาง 3) ด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว 4) ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ 5) ด้านการใช้สีในเว็บเพจ 6) ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บเพจ และ 7) ด้านข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเว็บไซต์ชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยโปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาเว็บไซต์โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนการผลิต เป็นการศึกษาเนื้อหาเบื้องต้น การออกแบบโครงสร้างเว็บไซต์ 2) ขั้นตอนการผลิต เป็นการสร้างโฮมเพจ เว็บเพจหน้าต่าง ๆ และการเชื่อมโยง 3)

ขั้นหลังการผลิต เป็นการนำเว็บไซต์ที่พัฒนาเสร็จแล้วขึ้นเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต และ 4) การประเมินผล เป็นการตรวจสอบและทดสอบระบบ อาจจะมีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ การศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าชมที่มีต่อเว็บไซต์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นพบว่า นักเรียน นักศึกษาและประชาชนมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ โจนชุมชน ครูชูชีพ ชุนอาจ โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านข้อมูลที่น่าสนใจบนเว็บไซต์ ด้านการใช้สีในเว็บเพจด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว ด้านระบบนำทาง ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ และด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บเพจ

คำสำคัญ: พิพิธภัณฑสถานชุมชน ครูชูชีพ ชุนอาจ

Abstract

This research aimed to Preserve the Museum of (Community Khon) Kru Choocheap Khun-Ard. develop website of Museum to Community Kru Choocheap Khun-Ard. It employed research and development methodology. The data were collected by mixed method. The research instruments were structured interviews and questionnaires. According to the SWOT analysis of study, Strength was the museum, that got financial support and displayed a variety of antiques. Weakness was the museum officers lacking knowledge to develop activities for enhancing creative education. Opportunity was the government policy of enhancing creative education. Threat was that the museum was not widely known. And study the visitors's satisfaction toward the website developed by the researcher The sixty convenient samples consisted of students, university students, and general person who visited the website and responded the questionnaire via internet. The research tool was a set of questionnaire on website. It measured the visitors's satisfaction in seven dimensions: 1) screen design 2) navigation system 3) graphics and animations 4) fonts and text composition 5) colors using on the web page 6) information assessment, and 7) information on the website. Data were analyzed by using descriptive statistics : percentage, mean, and standard deviation. The study of the visitors's satisfaction toward the website developed by the researcher revealed that the total visitors's satisfaction toward the website were at high level. The satisfaction toward of each dimension regarding seven dimension, the satisfaction were ranged from the highest level to the lowest level, as follows; fonts and text composition, the information on website, colors using on the web with the value of mean scores

Keywords: Local Museum, Kru Choocheap Khun-Ard

บทนำ

รายงานวิจัยเรื่อง การผลิตสื่อเพื่อการอนุรักษ์พิพิธภัณฑ์โขนชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจนี้จัดทำเพื่อทำความเข้าใจ และสร้างกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ งานวิจัยนี้มีจุดกำเนิดมาเมื่อประมาณสองปีที่ผ่านมา จากเหตุการณ์น้ำท่วมปี 2554 ได้ส่งผลกระทบต่อให้กับ โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ อย่างรุนแรงในการดำเนินชีวิต นอกจากนั้นยังถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านที่อยู่อาศัย บ้านโขนริมน้ำ(ไม่ได้รับเงินค่าทดแทน) จากการแสดง , ถูกโกงเอารัดเอาเปรียบจากผู้จ้างทำให้โขนริมน้ำต้องห่างหายไป หรืออุปกรณ์ในการทำหัวโขนเสียหาย (ไม่มีเงินที่จะซ่อมแซม) ทำให้ครูชูชีพขุนอาจต้องดำเนินชีวิตเร่งรีบไปอาศัยตามบ้านเช่าเล็ก ๆ อยู่อาศัยพร้อมกับอุปกรณ์ที่คงเหลือไว้แต่ประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงชีพและครอบครัวเท่านั้น เหตุการณ์ยังทำให้ครูชูชีพต้องชนกับกรมศิลปากรยังต่อต้านครูชูชีพ ขุนอาจ ซึ่งเป็นศิลปะที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น จนถึงสมัยรุ่นครูใจหลุย ทำให้วัฒนธรรม ศิลปะ โขนเปลี่ยนไปไม่ว่าจะเป็นการร้องทำรำหรือการผลิตประดิษฐ์หัวโขนจำลองซึ่งไม่สอดคล้องกับกรมศิลปากร ทำให้ท่านไม่ได้รับการยอมรับและถูกต่อต้านมาตลอดแต่ก็ทำให้ครูชูชีพขุนอาจนั้นย่อท้อต่ออุปสรรคกับสิ่งที่เกิดขึ้นต่อโชคชะตาชีวิตของตนเอง

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เป็นแหล่งสืบสานวัฒนธรรมและพัฒนาชุมชนในด้านศิลปวัฒนธรรมได้เห็นความสำคัญและต้องการสร้างเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่มหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงภารกิจดังกล่าว จึงมีวัตถุประสงค์ในการสร้างคนสร้างคุณภาพความเป็นวัฒนธรรมในองค์กรบ่มเพาะคุณธรรมให้ผู้คนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีบนรากฐานของภูมิปัญญาและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของตนเอง ให้มนุษย์มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในการที่จะดูแลรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองไว้แล้วนำมาประยุกต์กับชีวิตร่วมสมัยในกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จึงได้ตั้งโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์โขนชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจ ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมโขนและหุ่นละครใหญ่ โดยนำความรู้นั้นมาประยุกต์และจัดทำนิทรรศการในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานเพื่อเผยแพร่ต่อคนทั่วไปและได้นำระบบสารสนเทศเข้ามาพัฒนาในการเรียนรู้เรื่องโขนอีกด้วย

ผลการศึกษาที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นการศึกษา ซึ่งเริ่มในปี 2554-2555 การดำเนินงานในระยะที่หนึ่งเป็นการสำรวจ พอให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการแสดงโขน ของครูชูชีพ จำนวนและลักษณะโดยทั่วไปของพิพิธภัณฑ์แบบชาวบ้าน นอกจากนั้นยังเป็นการทำความเข้าใจกับพิพิธภัณฑ์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของพิพิธภัณฑ์ วิธีการดำเนินงาน และปัญหาต่าง ๆ จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นทำให้ได้ข้อสังเกตว่า พิพิธภัณฑ์แบบชาวบ้านนั้นแท้ที่จริงมีความหลากหลายอยู่ไม่น้อย ทั้งในเชิงจุดมุ่งหมายการดำเนินการและผลที่เกิดขึ้นต่อความสำนึกภายในชุมชน ข้อสังเกตที่คณะผู้วิจัยมีในขณะนี้อาจกล่าวได้ว่า วิถีชีวิตของพิพิธภัณฑ์แบบชาวบ้านเป็นการต่อรองกันระหว่างนโยบายของรัฐ กับความต้องการเฉพาะของท้องถิ่นและปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของพิพิธภัณฑ์เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากการต่อรองและความต้องการของคนกลุ่มต่างๆ ทั้งภายนอกและภายใน

ชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ทางมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีได้ทำร่วมกับชุมชนวัดปุณณวาสเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครและก่อตั้ง พิพิธภัณฑ์ ครูชูชีพ ขุนอาจภายในมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อการอนุรักษ์ศิลปะหัตถ์โขนในการจัดตั้งได้จัดตั้งแสดงหัตถ์โขนแบบต่าง ๆ ซึ่งนับวันจะหาชมได้ยากรวมถึงการแสดงทำรำจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์เพื่อเป็นการและสมควรอนุรักษ์เก็บรักษาไว้เป็นความรู้ให้ลูกหลานเยาวชนรุ่นหลังสืบต่อไปและนอกจากนั้นยังจัดให้มีการแสดงโขนซึ่งถือว่าเป็นศิลปะชั้นสูงอันเก่าแก่ของไทยเรารวมทั้งการแสดงอื่นๆเช่น การรำไทยสี่ภาค รำไทยประยุกต์ กระบี่กระบอง กลองยาว ด้วยความตระหนักในการมีส่วนร่วมรักษาอนุรักษ์ในศิลปวัฒนธรรมทางมหาวิทยาลัยจึงเห็นความสำคัญของครูชูชีพ ขุนอาจ จึงได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ครูชูชีพ ขุนอาจ ขึ้นให้เป็นแหล่งในการเรียนรู้สืบสานวัฒนธรรมไทยต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาเว็บไซต์พิพิธภัณฑ์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ เพื่อให้ให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนได้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการของโขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ด้านศิลปวัฒนธรรมของโขน กระดานสนทนา และสมุดเยี่ยมในเครือข่าย นับว่าเป็นการเผยแพร่โขนชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจให้สาธารณชนได้รู้จักมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพพิพิธภัณฑ์โขน ครูชูชีพ ขุนอาจ ภายในศูนย์ศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
2. เพื่อผลิตสื่อเว็บไซต์โขนชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าชมที่มีต่อเว็บไซต์โขนชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจ

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ดวงทอง พชรพฤทธิภากร (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาของชุมชนวัดปุณณวาส ตามลักษณะของชุมชนนันทปฏิบัติเพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการความรู้ของชุมชนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ (interviews) การสังเกตการณ์ (observation) ด้วยกิจกรรมกลุ่มและสารสนเทศด้วยการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมอบรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มและระบบสารสนเทศเข้ามาช่วย กระบวนการสัมภาษณ์กลุ่ม (focus group) ในการปฏิบัติการณ์ลงพื้นที่ของชุมชนวัดปุณณวาส ผลการศึกษาพบว่า 1. การจัดการความรู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้สามารถสร้างศูนย์การเรียนรู้พึ่งตนเองได้ภายในชุมชนวัดปุณณวาส 2. ทำให้ชุมชนวัดปุณณวาสเกิดจิตตระหนักรู้ในการนำความรู้เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังได้รักขามิให้สูญหายไปจากชุมชน 3. ระบบสารสนเทศชุมชนทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงสร้างคุณภาพชีวิต เกิดความหวงแหนในศิลปวัฒนธรรม เกิดการอนุรักษ์ รักษา ล่าคลอง ลำน้ำ และวิถีชีวิตชาวบ้านตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 4. การศึกษาผลกระทบของระบบสารสนเทศชุมชนด้วยกิจกรรมกลุ่มและระบบสารสนเทศซึ่งด้านที่มีความต้องการมาก คนในชุมชนวัด

ปรุณาวาสยังได้เรียนรู้ การดำเนินชีวิตอย่างฉานฉลาด การเปิดเว็บไซต์เพื่อศึกษา ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมาเป็น บทเรียน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้การอบรมมีความน่าสนใจ จนทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนวัดปรุณาวาส แต่สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุง คือ คนในชุมชน ยังไม่มีความถนัดหรือ คำนึงต่อการใช้ระบบสารสนเทศด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ซึ่งผู้นำชุมชนได้ให้ผู้วิจัย ปรับปรุงวิธีการใช้สารสนเทศด้วยระบบที่เข้าใจง่ายในการป้อนข้อมูล จึงทำให้ชุมชนมีความพึงพอใจ ด้วย เหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้นำชุมชน และผู้วิจัย มีความตระหนักที่จะสร้างคนในชุมชนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตนอย่างไรให้มีความสุข พอใจและพอเพียงต่อการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืน

ปรากฏา เกิดมีสุข, สุธีรา ธาตรีรณานท์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้ของชุมชนวัด ปรุณาวาส ตามลักษณะของชุมชนนักปฏิบัติเพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการความรู้ ของชุมชนด้วยวิธีการ วิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย การสัมภาษณ์ (interviews) การ สังเกตการณ์ (observation) กระบวนการสัมภาษณ์กลุ่ม(focus group) ในการปฏิบัติกรลงพื้นที่ของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า 1.การจัดการความรู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้สามารถสร้างศูนย์การเรียนรู้พึ่งตนเองได้ ภายในชุมชน 2.ทำให้ชุมชนเกิดจิตตระหนักในการนำความรู้เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาถ่ายทอด ให้กับคนรุ่นหลังได้รักษามิให้สูญหายไปจากชุมชน 3.การจัดการความรู้ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงสร้าง คุณภาพชีวิต เกิดความหวังในศิลปวัฒนธรรม เกิดการอนุรักษ์ รักษาลำคลองลำน้ำ และวิถีชีวิตชาวบ้าน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนั้นผลการวิจัย ยังบ่งบอกถึงชุมชนจะเข้มแข็งได้ก็ต่อเมื่อจะต้องมีผู้นำชุมชนที่มีจิตอาสา มีความโปร่งใส มีความเป็นประชาธิปไตยเป็นคนที่เปิดกว้างในการยอมรับและรับรู้กับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ให้โอกาสแก่คนชุมชนทุกระดับ ทุกเพศและทุกวัย เป็นผู้นำที่ดีแต่ผู้นำชุมชนต้องรู้จักการจัดการความรู้ที่ดีจึง จะทำให้ชุมชนเกิดยั่งยืน

ณัชชา ธาตรีรณานท์ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิจัยที่ได้จัดทำขึ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อ อีเล็กทรอนิกส์โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเรียนรู้เรื่องมวยไทย โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วย ตนเอง และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เป็นการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ มวยไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย ซึ่งจะเป็นสื่อการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในบทเรียนได้ ง่ายและ เมื่อจบบทเรียนจะมีเกมสำหรับวัดความรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินการความรู้ได้ด้วยตนเองและ เกิดความสนุกสนานจากเกมเสริมทักษะความรู้ สรุปได้ว่าระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ ผลปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยรวมของทุก ด้าน คือ 8.18 ดังนั้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเรียนรู้เรื่อง มวยไทย ที่ได้ พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดี

พิรพงศ์ ทิพนาค (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ผลของการวัดตัวแปร โดยใช้เครื่องมือวัดชนิดต่าง ๆ สิ่งที่ได้ออกมาเรียกว่าข้อมูล (Data) ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลอะไรก็ตามจะต้องจัดให้อยู่ในระดับการวัดอย่างใด อย่างหนึ่งใน 4 อย่างหรือมาตราดังกล่าวเสมอจึงจะสามารถนำไปประมวลผลหรือวิเคราะห์ที่ได้โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ อนึ่งและการวัดใน 2 มาตราแรกเป็นข้อมูลไม่ต่อเนื่อง หรือข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วน 2 มาตราสุดท้ายเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การได้มาซึ่งคำตอบของสิ่งที่อยากรู้(หรือตัวแปร) ต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าจะได้มาจากกลุ่มใดหรือจากใคร กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่นำมาศึกษาเรียกว่า ประชากร (Population) ในการทำวิจัย เชิงปริมาณ ประชากรควรให้สอดคล้องกับจำนวนตัวแปรที่ศึกษา

ประพัฒน์พงศ์ ภูวณ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า คณะโฆษณาลงราชวงศ์จัดการแสดงโขนในรูปแบบของ โขนหน้าจอ โขนซักรอก และโขนหน้าไฟ ผู้แสดงในระยะแรกมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนโรงเรียนพรานหลวง กับกลุ่มคณะเจ้าขาว ระยะหลังมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มราชการซึ่งดำเนินการโดยกรมศิลปากร และกลุ่มเอกชน การฝึกซ้อม เป็นฝึกหัดการแสดงโขนตามหลักสูตรของโรงเรียนนาฏศิลป์ และการฝึกหัดตามบ้านของครูแต่ละท่าน วิธีการแสดง ผู้แสดงจะทราบบทบาทของตัวละครในการแสดงตอนต่าง ๆ ที่จะต้องแสดง เมื่อไปถึงสถานที่แสดงหรือก่อนจะแต่งตัวเท่านั้น การจัดการแสดงโขนเป็นไปตามแบบแผนของการแสดงโขนที่มีมาแต่โบราณทุกประการ เครื่องแต่งกายและหัวโขน ได้รับเครื่องแต่งกายและหัวโขนมาจากคณะละครเจ้าขาว อีกทั้งมีการสร้างเครื่องแต่งกายเพิ่มขึ้นด้วย งานวิจัยฉบับนี้เป็นแนวทางในการศึกษา การจัดการแสดงนาฏศิลป์ไทยของคณะโขนและละครรำในอดีต จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการรวบรวมองค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ไทยประเภทหนึ่ง

ชลธิ เจริญรัฐ (2551) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรและรูปแบบการท่องเที่ยว โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม จากวิธีการศึกษา 4 รูปแบบ คือ กระบวนการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการการสร้างสรรค์ร่วมกัน การประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ และการสนทนากลุ่มเพื่อสรุปผล ผลการศึกษาพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวในการควบคุมดูแลของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียงประกอบด้วย อาคารสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หลุมขุดค้นวัดโพธิ์ศรีในและบ้านไทพวน ส่วนทรัพยากรการท่องเที่ยวในการควบคุมดูแลของชุมชนประกอบด้วยศูนย์สินค้าที่ระลึก จุดแสดงวัฒนธรรมไทพวน จุดสาธิตของวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวมีความหลากหลายตามความต้องการและช่วงเวลาที่มีของนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชนทั้งระดับชุมชน ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัย ประกอบด้วย

1) การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) โดยศึกษาจากความหมาย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนในพื้นที่ประสบอุทกภัย ผลงานทางวิชาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยให้ทุกคนในกลุ่มร่วมสนทนาแนะนำตัวเองข้อมูลพื้นฐานทั่วไปโดยผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคน ได้เล่าเรื่องราวของการสืบสานวัฒนธรรม โขน ครูซูซีฟ ขุนอาจ

โดยผู้ดำเนินการสนทนาได้กำหนดกรอบประเด็นเพื่อต้องการคำตอบไว้ในใจซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviewing) เป็นเครื่องมือสัมภาษณ์บุคคลหลัก เช่น (Key Informants) ผู้นำชุมชน และชาวบ้านรวมถึงบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีเป็นลักษณะของมวลรวม(Collective Case Study)

2. การวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

- 1) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด
- 2) แบบมาตราส่วนประมาณค่า rating scale 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจต่อเว็บไซต์
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์โขนชุมชน ครูซูซีฟ ขุนอาจ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 60 คน และตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตแบบสอบถามผู้วิจัยจัดทำด้วยโปรแกรมฐานข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นต้องกรอกเลขประจำตัวประชาชนชื่อนามสกุล เพื่อป้องกันการตอบซ้ำของแต่ละบุคคล

4) การพัฒนาเว็บไซต์โขนชุมชนครูซูซีฟ ขุนอาจ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาเว็บไซต์ โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนการผลิต เป็นการศึกษานี้อาหาเบื้องต้นการออกแบบโครงสร้างเว็บไซต์ 2) ขั้นตอนการผลิต เป็นการสร้างโฮมเพจ เว็บเพจหน้าต่าง ๆ และการเชื่อมโยง 3) ขั้นตอนหลังการผลิต เป็นการนำเว็บไซต์ที่พัฒนาเสร็จแล้วขึ้นเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต และ 4) การประเมินผลเป็นการตรวจสอบและทดสอบระบบ อาจมีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ อีกครั้ง

ผลการวิจัย

วิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาโดยเน้นประเด็นการสืบทอดวิชาการทำหัวโขน กรรมวิธีการทำหัวโขน กระบวนการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาการทำหัวโขนและสถานภาพการประกอบอาชีพทำหัวโขนในปัจจุบันของครูซูซีฟ ขุนอาจ และการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อมาเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมโขน เพื่อการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ครูซูซีฟ ขุนอาจ มีประสบการณ์ในการผลิตหัวโขนมานานตั้งแต่สมัยรุ่นบรรพบุรุษ ทำให้การผลิตหัวโขนครูซูซีฟ ขุนอาจ ถือเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สมควรสืบทอดศิลปวัฒนธรรมที่หายากไว้จึง ทำให้อีกรวมชนต่าง ๆ สนใจที่จะตีแผ่การสร้างสรรคงานศิลปะโขนประชาชนของครูซูซีฟ ขุนอาจ ได้รับความสนใจ

เป็นอย่างมาก นอกจากนั้นสิ่งที่แสดงให้เห็นเด่นชัดคือ ครูสอนให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ ได้แสดงสืบทอดศิลปะในการรำโขน การแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยให้เกิดความห่วงใยสืบต่อไป ส่วนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น นักศึกษาและประชาชนยังไม่รู้จักเว็บไซต์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ กันอย่างแพร่หลาย

สรุปและอภิปรายผล

ครูชูชีพ ขุนอาจ นั้น สืบเชื้อสายมาจากครูสาคร ยังเขียวสด หรือที่รู้จักกันในนาม “โจ หลุยส์” ครูชูชีพโดนฝึกโขนมาตั้งแต่ยังเล็กจนกระทั่งรุ่นหนุ่ม และได้แยกตัวออกมาจากคณะละครของครูสาคร ยังเขียวสด ครูชูชีพ เรียนวิชาการร้อง เล่น และการทำโขนมาอย่างครุ่ลั้กักจำ และ นำมาประกอบอาชีพในการหาเลี้ยงชีพของครูชูชีพ และครอบครัว และด้วยความที่เมตตาของครูชูชีพ และกลัวศิลปะโขนจะหายไปจากวัฒนธรรมไทย ทำให้เกิดความคิดว่าถ้าเราฝึกสอนเด็กที่สนใจจะสามารถที่จะสืบทอดวิชาโขนได้ (สัมภาษณ์ ครูชูชีพ ขุนอาจ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2555) จึงนำมาซึ่งการเปิดสอนศิลปวัฒนธรรมทางโขนให้กับเด็กในชุมชนที่สนใจ ทางศูนย์ศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ได้เล็งเห็นความสำคัญของการสืบสานวัฒนธรรมไทย โขนชุมชน ครูชูชีพ ขุนอาจ จึงได้ทำทุกวิถีทางในการหา ครูชูชีพ ขุนอาจ และครอบครัว จนในที่สุดก็พบท่านและครอบครัวอาศัยอยู่ที่ห้องแถวขนาดเล็กเป็นที่อึดอัดมาก ทางทีมผู้วิจัยได้เชิญ ครูชูชีพ ขุนอาจ เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูพิพิธภัณฑ์โขน ครูชูชีพ ขุนอาจ ต่อมาทางสำนักพระราชวังได้ทราบ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ได้ส่งข้าราชการสำนักในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีมาช่วยฝึกสอนให้ถูกต้องตามหลักกรมศิลปากร ซึ่งถือเป็นพระมหากรุณาธิคุณ ต่อครูชูชีพ และครอบครัว และในปัจจุบันก็ได้มีรายการหลายรายการมาสัมภาษณ์ครูชูชีพ ขุนอาจ

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ ด้านการใช้สีในเว็บเพจ ด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว ด้านระบบนำทาง ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ และด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บเพจตามลำดับ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนได้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ และควรได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ ให้อยู่ในระบบอินเทอร์เน็ต และสามารถเข้าถึงเว็บไซต์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ ได้ตลอดเวลา ทางด้านการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ ภาพกราฟิกโขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ ควรออกแบบให้เป็นจุดเด่นและมีเครื่องมือบอกตำแหน่งเพื่อให้ผู้ชมเว็บไซต์ทราบว่ากำลังอยู่ที่ตำแหน่งใดในเว็บไซต์โดยภาพรวมเว็บไซต์มีความเหมาะสม เช่น รูปแบบตัวอักษร ภาพกราฟิก เสียงบรรยาย และวิดีโอ เป็นต้น จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์โขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ ซึ่งนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการของโขนชุมชนครูชูชีพ ขุนอาจ กับ

การเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ พบว่า นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์มีความคิดเห็นต่อเว็บไซต์ที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันคือ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ พบว่า นักเรียน นักศึกษา และประชาชนมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์โซเชียมัลชุน ครูชูชีพ ขุนอาจ ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจอยู่ในระดับมาก ($X=4.07$) ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า อาจเนื่องมาจากเว็บไซต์มีรูปแบบที่เป็นระเบียบและเรียบง่ายไม่ซับซ้อน สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเว็บไซต์ ทั้งในด้านกราฟิก การใช้โทนสี รวมทั้งระบบนำทาง นอกจากนี้การออกแบบเว็บเพจยังสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของเว็บไซต์ เนื่องจากเว็บไซต์โซเชียมัลชุนครูชูชีพ ขุนอาจ เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอเกี่ยวกับชีวประวัติโซเชียมัลชุนครูชูชีพ ขุนอาจ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การออกแบบหน้าเว็บเพจจึงใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของเว็บไซต์ จึงทำให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชน มีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์โซเชียมัลชุนครูชูชีพ ขุนอาจ ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจอยู่ในระดับมาก

2. ความพึงพอใจด้านระบบนำทาง พบว่า นักเรียน นักศึกษา และประชาชนมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์โซเชียมัลชุนครูชูชีพ ขุนอาจ ด้านระบบนำทางอยู่ในระดับมาก ($X=4.08$) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านระบบนำทาง อยู่ในระดับดี สามารถอธิบายได้ว่า อาจเนื่องมาจากเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีระบบนำทางที่เข้าใจง่าย มีคำอธิบายชัดเจน รูปแบบของระบบนำทางที่ใช้มีความคงที่ไม่ทำให้เกิดความสับสน สัญลักษณ์ที่ใช้ เข้าใจง่าย และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมพร้อมต่อการใช้งาน ซึ่งเมื่อพิจารณาแบบสอบถามด้านระบบนำทางรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

3. ความพึงพอใจด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว พบว่า นักเรียน นักศึกษา และประชาชนมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์โซเชียมัลชุน ครูชูชีพ ขุนอาจ ด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว อยู่ในระดับมาก ($X=4.11$)

4. ความพึงพอใจด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ พบว่า นักเรียน นักศึกษา และประชาชนมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์โซเชียมัลชุน ครูชูชีพ ขุนอาจ ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ อยู่ในระดับมาก ($X=4.14$)

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชา ธาตรีรัตนานนท์ 2556. การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเรียนรู้ เรื่อง มวยไทย . การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ครั้งที่ 2 ตวงทอง พชรพฤทธิภากร 2555. การพัฒนาระบบสารสนเทศชุมชนระยะที่ 1 กรณีศึกษาชุมชนวัดปุณณาวาส. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ครั้งที่ 2 ปราการ เกิดมีสุข, สุธีรา ธาตรีรัตนานนท์ 2557, การจัดการความรู้ชุมชน กรณีศึกษาชุมชนวัดปุณณาวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร วารสารการประชุมวิชาการ “มศว วิจัย” ครั้งที่ 8

ประพัฒน์พงศ์ ภูวธน 2551 , การแสดงโขนชักรอกของคณะโขนหลวงราชพงษ์ วิทยานิพนธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พีรพงศ์ ทิพนาค 2557, การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ , สำนักพัฒนาและสื่อทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

ชลธิ์ เจริญรัฐ 2551 , การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง, กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ